
ЕКОНОМІКА Й УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

10.37734/2409-6873-2020-4-3

614.2:616.84]:61:001.5]]:005.2(477)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ЦЕНТРАМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ЗГІДНО З КОНЦЕПЦІЄЮ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Я. О. БАРИБИНА, кандидат економічних наук, доцент
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»);
Н. І. ДУРДИКУЛИЄВА

Анотація. *Метою статті є розробка організаційно-методичного забезпечення діяльності центрів громадського здоров'я на регіональному рівні (на прикладі КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради»). У дослідженні зосереджено увагу на організаційно-методичних аспектах створення регіональних центрів громадського здоров'я на регіональному рівні, виходячи з особливостей регіону, його потреб та ресурсного потенціалу. **Методика дослідження.** Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: аналізу та синтезу, наукової абстракції, індукції та дедуції, абстрактно-логічний. **Результати.** Здоров'я населення є однією з найбільших цінностей, необхідною умовою для соціально-економічного розвитку країни. Створення оптимальних умов для реалізації потенціалу кожної особи впродовж усього життя, досягнення європейських стандартів якості життя та благополуччя населення є основними завданнями, визначеними Стратегією сталого розвитку «Україна-2020». Затверджена Концепція розвитку системи громадського здоров'я на національному рівні передбачає реалізацію різних напрямів і заходів, виконання функцій, покладених на територіальні Центри. Таким чином, з метою організації виконання зазначених функцій на місцях та забезпечення державної політики в умовах децентралізації, існує необхідність створення територіального суб'єкта, на який будуть покладені функції в межах відповідної адміністративної території, а також будуть передані функції установ і підприємств місцевого рівня, які сьогодні виконують відповідні завдання, передусім, законодавчі, організаційні, освітні тощо. **Практична значущість результатів дослідження.** Авторами досліджено діяльність КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» та розроблено функціонально-організаційну модель регіонального центру громадського здоров'я. Обґрунтовано створення тренінгового центру з підготовки фахівців як медичного, так і немедичного профілю з питань громадського здоров'я та визначено його основні функції й завдання. Авторами доведено, що наразі відсутній дієвий механізм*

(алгоритм) роботи регіональних центрів громадського здоров'я. Підкреслено, що це вимагає від керівників на регіональних рівнях формування власного бачення, виходячи з особливостей регіону, його потреб та можливостей, зокрема з огляду на ресурсне забезпечення. Визначено потребу вдосконалення комунікаційної політики та розробки комунікаційної стратегії КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради».

Ключові слова: Центр громадського здоров'я, управління, організаційно-функціональна модель.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Необхідною умовою для соціально-економічного розвитку країни є збереження здоров'я населення як однієї з найбільших цінностей людства. Одним з основних завдань, визначених Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, та частиною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами є створення оптимальних умов для реалізації потенціалу кожної особи впродовж усього життя, досягнення європейських стандартів якості життя та благополуччя населення є [1].

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 560-р затверджено План заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я. Він є багатоаспектним, передбачає різні напрями й заходи, передусім, законодавчі, організаційні, освітні тощо [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми та перспективи впровадження Концепції розвитку системи громадського здоров'я порушували закордонні й українські вчені досить часто. Значний внесок у дослідження як методології перспективного аналізу зробили вітчизняні науковці-практики І. Миронюк, О. Слабкий, В. Шафранський, В. Любінець, В. Короленко, В. Ляшко. Однак, не повною мірою висвітлено питання організаційно-методичного управління територіальними центрами громадського здоров'я з урахуванням їх регіональних особливостей та ресурсного забезпечення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка організаційно-методичного забезпечення діяльності центрів громадського здоров'я на регіональному рівні (на прикладі КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради»).

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих на-

укових результатів. За визначенням Чарльза-Едварда Еморі Уінслоу, громадське здоров'я (англ. Public health) – це «наука і мистецтво профілактики захворювань, продовження життя і зміцнення здоров'я за допомогою організованих зусиль і свідомого вибору суспільства, організацій державних та приватних, громад та окремих осіб [3].

На думку В. Короленко, В. Ляшко, громадське здоров'я – це система наукових, політичних, економічних, медико-соціальних заходів, спрямованих на організацію зусиль суспільства, державних і недержавних інституцій, громад та окремих осіб щодо зміцнення здоров'я, профілактики захворювань, продовження активного й працездатного віку шляхом забезпечення умов, за яких люди можуть бути здоровими, а також заохочення до здорового способу життя [4].

У 2010 р. ВООЗ опублікувала ще одну важливу доповідь «Стосовно забезпечення рівності, соціальних детермінант та програм громадського здоров'я» з метою впровадження знань у конкретні, дієві кроки [5].

Згідно з Концепцією розвитку системи громадського здоров'я «система громадського здоров'я» – комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку й заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднання зусиль усього суспільства [6].

Збереження здоров'я та забезпечення повноцінного життя людей є одними з найважливіших цілей світової спільноти, відображених у засадах європейської політики «Здоров'я-2020: основи Європейської політики в підтримку дій держави та суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя» [6].

Україна взяла на себе зобов'язання імплементації Угоди про асоціацію у сфері «Громадське здоров'я», яка сприяє досягненню Цілей сталого розвитку: 3 «Міцне здоров'я і благополуччя», 4 «Якісна освіта», 6 «Чиста вода та належні санітарні умови», 14 «Збереження мор-

ських ресурсів» та 15 «Захист та відновлення екосистем суші».

Глава 22 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС передбачає:

- гармонізацію українського законодавства та практик у сфері охорони здоров'я зі стандартами ЄС, зокрема це стосується профілактики інфекційних захворювань, системи безпеки крові та боротьби з тютюнопалінням;
- розширення співробітництва щодо реформування охорони здоров'я.

12 грудня 2019 року в Україні розпочав свою роботу проєкт ЄС «Надання підтримки Україні в розвитку сучасної системи громадського здоров'я», який покликаний надати Уряду підтримку в реалізації реформи громадського здоров'я в рамках зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Україна залишається однією із країн із короткою тривалістю життя в Європі й високим рівнем захворюваності. Ключовим завданням та абсолютним пріоритетом формування сучасної європейської системи громадського здоров'я є завдання із профілактики й покращення здоров'я громадян. За підтримки ЄС планується запровадження найкращих міжнародних практик, оновлення законодавства та закріплення сучасного підходу до громадського здоров'я в українських реаліях [7].

Експерти проєкту надають рекомендації щодо розробки законів і нормативно-правових актів, Також важливим є новий підхід у проведенні аналізу та впровадженні провідних практик ЄС, проте й досі відсутній дієвий механізм (алгоритм) роботи Регіональних центрів громадського здоров'я. Підкреслимо, що це вимагає від керівників на регіональних рівнях формування власного бачення, виходячи з особливостей регіону, його потреб та можливостей, зокрема з огляду на ресурсне забезпечення.

Тож мета статті є актуальною і своєчасною, потребує глибоких знань та високого рівня експертності як із медицини, так і економіки й управління, оскільки йдеться про забезпечення діяльності центрів громадського здоров'я на регіональному рівні.

Сьогодні постає необхідність створення регіональної мережі центрів громадського здоров'я, що зазначено в Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 27 травня 2016 року № 418-р «Про затвердження плану

пріоритетних дій Уряду на 2016 рік». Так, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. №1002-р Уряд схвалив Концепцію розвитку системи громадського здоров'я, що передбачає переорієнтацію з лікування на профілактику населення.

Використовуючи «Європейський план дій зі зміцнення потенціалу та послуг з охорони здоров'я», у якості стратегічної мети МОЗ України розпочало процес реформування шляхом створення Центру громадського здоров'я з відокремленими міжрегіональними структурними підрозділами, у той час як на районному й місцевому рівнях послуги у сфері громадського здоров'я мають координуватися епідеміологами регіонального Центру [3–5].

Відтак, на національному рівні створено Центр громадського здоров'я МОЗ України та Міжрегіональні лабораторні центри ГЗ на базі існуючих лабораторних центрів для реагування на надзвичайні події у сфері громадського здоров'я для виконання покладених функцій, що зазначені в Концепції. Це лабораторії за рівнем захисту не нижче BSL-2, у тому числі референс-лабораторії за основними видами лабораторних досліджень. Вітчизняні вчені-практики І. С. Миронюк, Г. О. Слабкий, В. В. Шафранський запропонували функціонально-організаційну модель цього центру.

У статті увагу зосереджено на організаційно-методичних аспектах створення регіональних центрів громадського здоров'я на регіональному рівні, виходячи з особливостей регіону, його потреб та ресурсного потенціалу.

Водночас із метою організації виконання зазначених функцій на місцях та забезпечення державної політики в умовах децентралізації, існує необхідність створення територіального суб'єкта, на який будуть покладені функції в межах відповідної адміністративної території, а також будуть передані функції установ і підприємств місцевого рівня, які на сьогодні виконують відповідні завдання.

На вказаний Центр покладено обов'язок забезпечити організацію виконання десяти основних оперативних функцій охорони громадського здоров'я, серед яких: епіднадгляд та оцінювання стану здоров'я і благополуччя населення; моніторинг та реагування на небезпеку для здоров'я під час надзвичайних ситуацій; захист здоров'я, у тому числі безпеки навколишнього середовища, праці, харчових продук-

тів тощо; зміцнення здоров'я, зокрема вплив на соціальні детермінанти та скорочення нерівності за показниками здоров'я; профілактика хвороб, у тому числі раннє виявлення порушень здоров'я; забезпечення стратегічного управління в інтересах здоров'я і благополуччя; забезпечення сфери суспільної охорони громадського здоров'я достатньою кількістю кваліфікованих кадрів; створення стійких організаційних структур і забезпечення їх фінансування; виконання інформаційно-роз'яснювальної діяльності (адвокації), комунікації та мобілізації в інтересах здоров'я; сприяння розвитку досліджень у сфері охорони громадського здоров'я для наукового обґрунтування відповідної політики та практики [8].

Отже, на регіональному рівні на виконання покладених функцій Рішенням сесії Полтавської обласної ради VIII скликання від 29 грудня 2019 року було прийнято рішення про реорганізацію КП «Полтавський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики Полтавської обласної ради» шляхом приєднання до комунального підприємства «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» [9].

У своїй діяльності КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» є соціально значущим закладом охорони здоров'я, що покликано забезпечити такі складові:

- 1) адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері профілактичної медицини;
- 2) організацію та розробку нових стратегій і профілактичних програм;
- 3) реалізацію заходів у сфері профілактики захворювань;
- 4) формування здорового способу життя населення області із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій тощо [9].

Метою реорганізації комунального підприємства «Полтавський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики Полтавської обласної ради» шляхом приєднання до комунального підприємства «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» є забезпечення перерієнтації фокусу системи охорони здоров'я від політики лікування до політики зміцнення здоров'я і попередження захворювань, реалізації принципу «Урахування інтересів здоров'я в усіх сферах державної політики» [9].

До реалізації основних оперативних функцій громадського здоров'я на території Полтавської області задіяні, окрім структур та установ медичної галузі, ще й громадські та благодійні організації (всього 43 учасника):

Громадські та благодійні організації:

ГО «Інститут аналітики та адвокації»;
БО «Світло надії» ;
ГО «У гармонії з життям»;
ГО «Спорт для всіх»;
Благодійний фонд «Громадське здоров'я».

Потужні державні установи:

Головне управління статистики в Полтавській області;

Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації;

Департамент праці та соціального захисту населення облдержадміністрації;

Департамент освіти і науки облдержадміністрації;

Головне управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України в Полтавській області;

Полтавський обласний центр соціальних служб, управління Держпраці в Полтавській області;

Полтавський обласний центр з гідрометорології Українського гідрометцентру ДСНС;

Державне підприємство «Полтавський регіональний НТЦ Полтавастандартметрологія»;

Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Полтавської ОДА;

Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області;

Полтавський державний медичний університет.

Управління КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» вимагає розробки функціонально-організаційної моделі регіонального центру громадського здоров'я. У цьому дослідженні опираємось на пропозиції вчених Ужгородського національного університету та Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця. Водночас запропонована модель урахує особливості регіону та ресурсний потенціал Полтавської області (рис. 1).

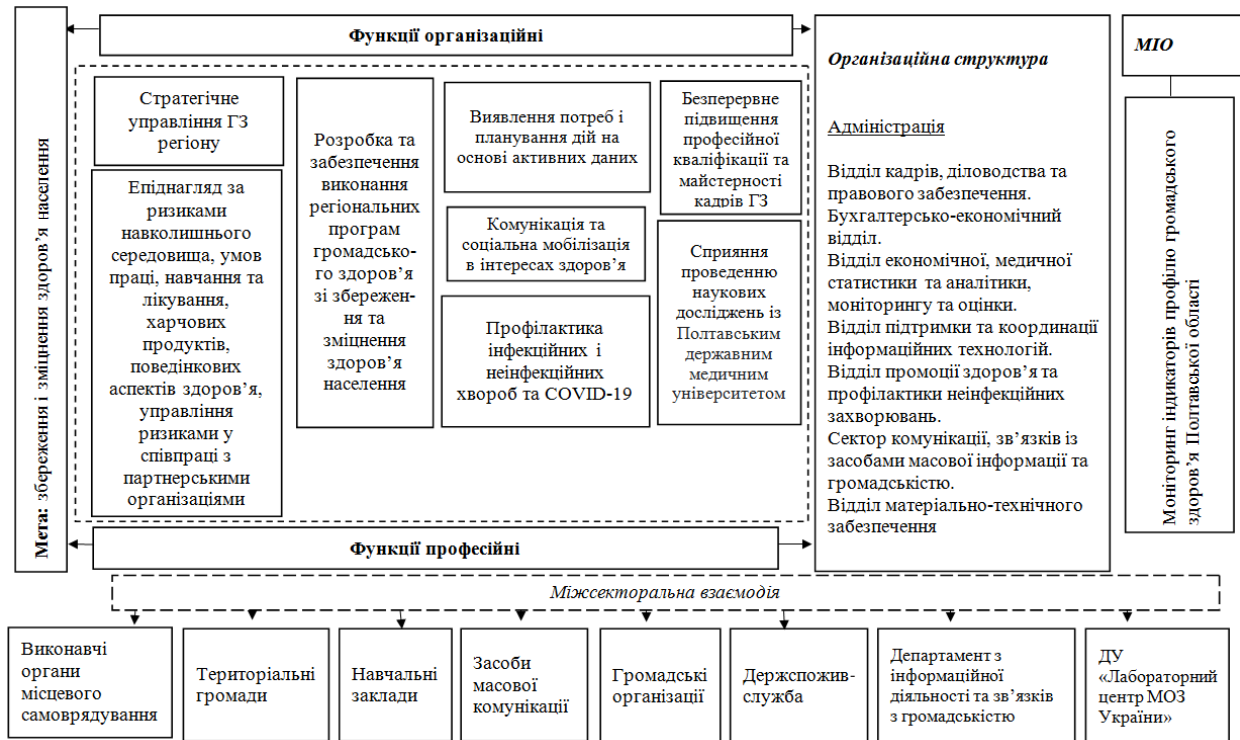

Рис. 1. Функціонально-організаційна модель управління регіональним КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» [складено авторами за матеріалами [8–9]]

Окрім реалізації основних функцій менеджменту планування, організації, координації, мотивації та контролю, заслуговують на увагу такі сполучні, але не менш важливі, процеси, як інформація та комунікація.

У запропонованій Концепції чітко зазначено необхідність налагодження ефективного процесу комунікації в системі громадського здоров'я. Цю функцію відповідно покладено на регіональні центри.

Поділяємо думку таких вітчизняних учених-практиків, як І. С. Миرونюк, Г. О. Слабкий, В. В. Шафранський, які наголошують на необхідності інформатизації системи громадського здоров'я та комп'ютеризації всіх структурних підрозділів системи, а відповідно і створення автоматизованих робочих місць із доступом до мережі Інтернет [8].

Поділяємо думку Г. О. Слабого та В. М. Лехан, що ефективні комунікації також мають вирішальне значення в адвокації рішень із розвитку систем охорони здоров'я на різних рівнях управління [10].

Щодо комунікації КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради», то саме останнім було

визначено список ключових стейкхолдерів у кількості 43 учасника, з якими розроблено Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю. Процес комунікації з боку КП спрямований на отримання постійного зворотного зв'язку із громадськими організаціями (рис. 2).

Серед завдань, які потребують оперативного вирішення, – *забезпеченість кадровим потенціалом* для швидкої та ефективної розбудови у сфері інституцій громадського здоров'я. Тож, актуальним для Полтавщини є питання створення тренінгового центру з підготовки фахівців як медичного, так і немедичного профілю з питань громадського здоров'я.

Ефективна діяльність тренінгового центру може бути забезпечена шляхом:

- використання сучасних технологій комунікацій із різними групами комунікативного впливу залежно від поставленої мети;
- підготовки фахівців та пошуку методів їх мотивування для подальшої співпраці з населенням;
- сучасних методів інформування населення з питань формування в населення відповідального ставлення до особистого здоров'я, здорового способу життя, профілактики хронічних

неінфекційних та інфекційних захворювань, інших актуальних питань з охорони здоров'я;

– своєчасності та об'єктивності представлення науково достовірної інформації;

– отримання зворотного зв'язку з учасниками тренінгу щодо змісту та форм проведеного тренінгу.

Особливістю запропонованої організаційно-функціональної моделі на регіональному рівні є її міжсекторальний характер. Для ефективною реалізації міжсекторальної взаємодії створено міжвідомчі ради та налагоджено постійний зворотний комунікаційний процес. Такий підхід дозволяє досягти координації комплексної діяльності із збереження та зміцнення здоров'я населення.

Отже, у дослідженні було розроблено концептуальну модель системи громадського здоров'я Полтавської області, яка має властиву їй регіональним особливостям оптимальну структуру наповнення.

Структурну основу моделі складають наявні ресурси чинної системи охорони здоров'я, виходячи з Концепції, функцій завдань на національному рівні. Упровадження цієї моделі на регіональному рівні, а саме Полтавщині, вимагає додаткових ресурсів: кадрових, фінансових, інформаційних та інших.

Запропонована модель визначає загальну мету, узагальнені функції, організаційну структуру, суб'єкти міжсекторальної взаємодії, ресурси, моніторинг та оцінку (табл. 1, с. 28).

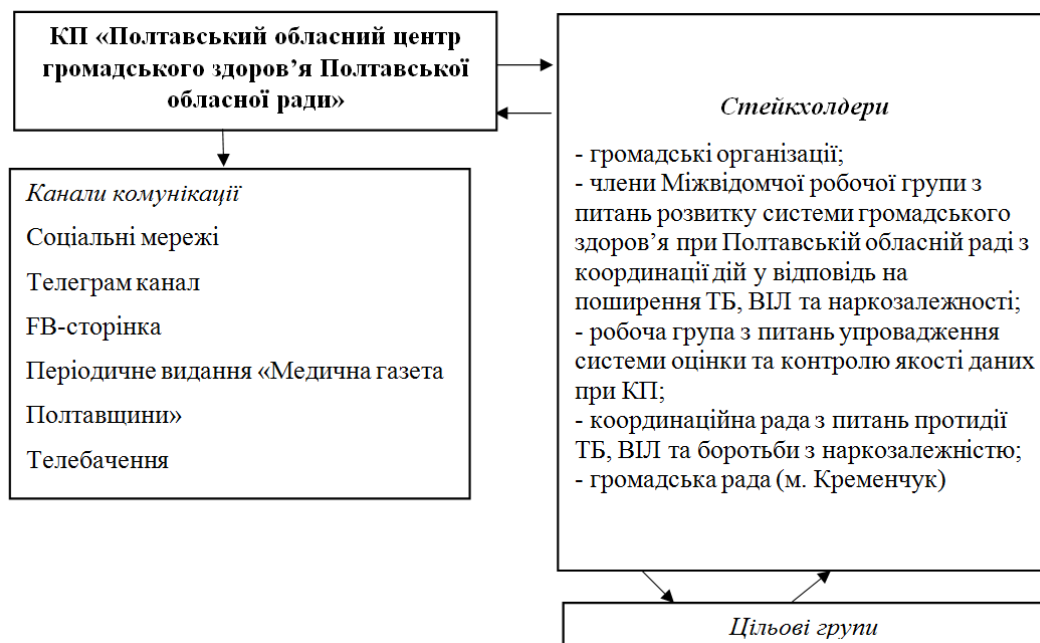

Рис. 2. Схема процесу комунікації із ключовими стейкхолдерами

Серед пропозицій для підвищення ефективності діяльності КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради» – створення єдиної (інтегрованої) інформаційно-комунікаційної системи громадського здоров'я на регіональному рівні, яка оперативна та своєчасно надавала б інформацію для прийняття управлінських рішень на всіх рівнях управління регіоном.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Окрім вищезазначеного, постає необхідність у розробці не лише комунікаційного плану на рік Центру громадського

здоров'я, але й таких основоположних документів, як Комунікаційна політика та Комунікаційна стратегія КП «Полтавський обласний центр громадського здоров'я Полтавської обласної ради», що і є наступним етапом подальших наукових досліджень.

Це пов'язано з тим, що є потреба у проведенні оцінки ефективності комунікацій із громадськістю в системі громадського здоров'я загалом, у тому числі з питань формування позитивного ставлення населення до вищеприказаних центрів громадського здоров'я, а отже, повинні бути розроблені ключові принципи та методи оцінювання комунікацій.

Таблиця 1

Концептуальна функціонально-організаційна модель системи громадського здоров'я КП [складено автором за матеріалами [9]]

Загальна мета	Узагальнені функції	Організаційна структура	Суб'єкти міжсекторальної взаємодії	Ресурси	Моніторинг та оцінка
<p>Виконання функцій стосовно забезпечення збереження і зміцнення здоров'я населення, стратегічного управління з питань громадського здоров'я, проведення епідеміологічного нагляду (спостереження) та моніторингу захворювань, здійснення групової та популяційної профілактики захворювань та боротьби з епідеміями</p>	<p>3.3.1. Епідеміологічний нагляд (спостереження) за хворобами та оцінка стану здоров'я населення. 3.3.2. Виявлення пріоритетних проблем у сфері громадського здоров'я та загроз для здоров'я населення. 3.3.3. Забезпечення готовності та планування заходів на випадок надзвичайних подій у сфері громадського здоров'я. 3.3.4. Забезпечення профілактики захворювань. 3.3.5. Зміцнення здоров'я населення шляхом розробки й реалізації стратегій із формування свідомого та відповідального ставлення населення до власного здоров'я й особистої безпеки, у тому числі профілактики самогубств, проведення заходів та акцій. 3.3.6. Планування кадрових ресурсів для системи громадського здоров'я. 3.3.7. Стратегічне керівництво у сфері громадського здоров'я, що передбачає збір та аналіз інформації для формування місцевої політики та стратегічного управління у сфері громадського здоров'я, координація відповідної діяльності місцевих закладів охорони здоров'я. 3.3.8. Визначення регіональних пріоритетів у сфері громадського здоров'я та пошук оптимальних шляхів розв'язання проблем громадського здоров'я з вітчизняної та світової практики. 3.3.9. Координація розробки та впровадження, моніторинг та оцінка виконання програмних заходів у сфері протидії інфекційним і неінфекційним хворобам та вирішення інших пріоритетних проблем громадського здоров'я. 3.3.10. Координація діяльності закладів охорони здоров'я області щодо дотримання єдиної системи збору, обробки, зберігання та передачі медико-статистичної інформації. 3.3.11. Розробка пропозицій для втілення національної політики у сфері громадського здоров'я в місцеві програми та заходи. 3.3.12. Комунікація в інтересах громадського здоров'я. 3.3.13. Зберігання, облік, розподіл, доставка діагностичних, профілактичних та імунологічних препаратів. 3.3.14. Виконання інших функцій, пов'язаних із реалізацією завдань, визначених цим Статутом</p>	<p>Адміністрація Відділ кадрів, дільоводства та правового забезпечення. Бухгалтерсько-економічний відділ. Відділ економічної, медичної статистики та аналітики, моніторингу та оцінки. Відділ підтримки та координації інформаційних технологій. Відділ промоції здоров'я та профілактики неінфекційних захворювань. Сектор комунікації, зв'язків із засобами масової інформації та громадськістю. Відділ матеріально-технічного забезпечення</p>	<p>Виконавчі органи місцевого самоврядування. Територіальні громади. Навчальні заклади. Засоби масової комунікації. Громадські організації. Держспоживслужба. Департамент з інформатичної діяльності та зав'язків з громадськістю. ДУ «Лабораторний центр МОЗ України»</p>	<p>1. Нормативно-правова база. 2. Кваліфіковані кадри достатньої кількості. 3. Результати наукових досліджень. 4. Фінансування: <i>гібридний бюджет</i>: - кошти субвенції державного бюджету; - кошти обласного бюджету; - кошти проєкту субгранту Глобального фонду. 5. Єдина інформаційна система громадського здоров'я. 6. Сучасне матеріально-технічне забезпечення. Стандарти системи громадського здоров'я. 7. Методичне забезпечення ДУ МОЗ України. 8. Інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали. 9. Засоби комунікації</p>	<p>Індикатори зміни здоров'я населення та індикатори регіонального профілю громадського здоров'я</p>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
1. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 2. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.17 р. № 53. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/53-2017-%D0%BF> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 3. Winslow C. E. A. (1920). The Untilled Fields of Public Health / C. E. A. Winslow // Science. – 51. – 23–33.
 4. Володимир Короленко. Персональна сторінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://estetmed.org/?page_id=42 (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 5. Blas E., Sivasankara Kurup A. & World Health Organization. (2010). Equity, social determinants and public health programmes [Електронний ресурс] / Blas E., Sivasankara Kurup A. – Retrieved from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44289> (accessed 03 October 2020).
 6. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я [Електронний ресурс] : Розпорядження від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249618799> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 7. Центр громадського здоров'я МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://phc.org.ua/en/node/24> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 8. Об одобрении Концепции развития системы общественного здоровья в Украине (неофициальный текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2263.html
 9. Про затвердження обласної Програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я Полтавської обласної ради на 2020 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oblrada-pl.gov.ua/ses/7/29/1248.pdf> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 10. Миронюк І. С. До структури національної системи громадського здоров'я України / І. С. Миронюк, Г. О. Слабкий, В. В. Шафранський // Вісник проблем біології і медицини. – 2017. – 2 (138). – С. 135–142.
 11. Полтавський центр громадського здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://phc-pl.com.ua/> (дата звернення: 21.11.2020). – Назва з екрана.
 12. Знаменська М. А. Комунікативна політика як ефективний засіб реформування системи охорони здоров'я / М. А. Знаменська // Україна. Здоров'я нації. – 2014. – № 1. – С. 78–83.
 13. Знаменська М. А. Комунікації в охороні здоров'я : монографія / М. А. Знаменська, Г. О. Слабкий, Т. К. Знаменська. – Київ : ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України», 2019. – 194 с.

REFERENCES

1. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro Stratehiyu staloho rozvytku “Ukrayina – 2020” : vid 12 sichnya 2015 roku № 5/2015 [Decree of the President of Ukraine “On Sustainable Development Strategy “Ukraine – 2020” from January 12, 2015 № 5/2015]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro vnesennya zmin do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnya 2015 r. №266” : vid 01.02.17 r. № 53 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On

- amendments to the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 29, 2015 №266” from February 1, 2017 № 53]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/53-2017-%D0%BF> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
3. Winslow, C. E. A. (1920). The Untilled Fields of Public Health. *Science*, 51, 23–33 [in English].
 4. Volodymyr Korolenko. Personal'na storinka [Vladimir Korolenko. Personal page]. Retrieved from https://estetmed.org/?page_id=42 (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
 5. Blas, E., Sivasankara Kurup, A. & World Health Organization. (2010). Equity, social determinants and public health programmes. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44289> (accessed 03 October 2020) [in English].
 6. Rozporyadzhennya Pro skhvalennya Kontseptsiyi rozvytku systemy hromads'koho zdorov'ya : vid 30 lystopada 2016 r. № 1002-r [Order On approval of the Concept of development of the public health system from November 30, 2016 № 1002-r]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/249618799> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
 7. Tsentr hromads'koho zdorov'ya MOZ Ukrainy [Public Health Center of the Ministry of Health of Ukraine]. Retrieved from <https://phc.org.ua/en/node/24> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
 8. Ob odobrenii Kontseptsii razvitiya sistemy obshchestvennogo zdorov'ya v Ukraine (neofitsial'nyy tekst) [On approval of the Concept for the development of the public health system in Ukraine (unofficial text)]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT2263.html (accessed 21 November 2020) [in Russian].
 9. Pro zatverdzhennya oblasnoyi Prohramy rozvytku ta pidtrymky komunal'nykh zakladiv okhorony zdorov'ya Poltavs'koyi oblasnoyi rady na 2020 rik [About the statement of the Regional Program of development and support of municipal health care institutions of the Poltava regional council for 2020]. Retrieved from <https://oblrada-pl.gov.ua/ses/7/29/1248.pdf> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
 10. Myronyuk, I. S., Slabkyy, H. O. & Shafrans'kyy, V. V. (2017). Do struktury natsional'noyi systemy hromads'koho zdorov'ya Ukrainy [To the structure of the national system of public health of Ukraine]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny – Bulletin of problems of biology and medicine*, 2(138), 135–142 [in Ukrainian].
 11. Poltavs'kyy tsentr hromads'koho zdorov'ya [Poltava Center for Public Health]. Retrieved from <https://phc-pl.com.ua/> (accessed 21 November 2020) [in Ukrainian].
 12. Znamens'ka, M. A. (2014). Komunikatyvna polityka yak efektyvnyy zasib reformuvannya systemy okhorony zdorov'ya [Communicative policy as an effective means of reforming the health care system]. *Ukrayina. Zdorov'ya natsiyi – Ukraine. The health of the nation*, 1, 78–83 [in Ukrainian].
 13. Znamens'ka, M. A., Slabkyy, H. O. & Znamens'ka, T. K. (2019). *Komunikatsiyyi v okhoroni zdorov'ya [Communications in health care]*. Kyiv : DU “Ukrayins'kyy instytut stratehichnykh doslidzhen' MOZ Ukrainy” [in Ukrainian].

Я. А. Барыбина, кандидат экономических наук, доцент (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»); **Н. И. Дурдыкульева**. **Организационно-методическое обеспечение управления территориальными центрами общественного здоровья согласно концепции развития системы общественного здоровья.**

Аннотация. Целью статьи является разработка организационно-методического обеспечения деятельности центров общественного здоровья на региональном уровне (на примере КП «Полтавский областной центр общественного здоровья Полтавского областного совета»). В исследовании сосредоточено внимание на организационно-методических аспектах создания региональных центров общественного здоровья на региональном уровне, ис-

ходя из особенностей региона, его потребностей и ресурсного потенциала. **Методика исследования.** Для достижения поставленной цели использованы такие методы исследования: анализа и синтеза, научной абстракции, индукции и дедукции, абстрактно-логический. **Результаты.** Здоровье населения является одной из величайших ценностей, необходимым условием для социально-экономического развития страны. Создание оптимальных условий для реализации потенциала каждого человека в течение всей жизни, достижение европейских стандартов качества жизни и благополучия населения являются основными задачами, которые определены Стратегией устойчивого развития «Украина-2020». Утвержденная Концепция развития системы общественного здоровья на национальном уровне предполагает реализацию различных направлений и мероприятий, выполнение функций, возложенных на территориальные Центры. Таким образом, в целях организации выполнения указанных функций на местах и обеспечения государственной политики в условиях децентрализации, существует необходимость создания территориального субъекта, на который будут возложены функции в пределах соответствующей административной территории, а также будут переданы функции учреждений и предприятий местного уровня, которые сегодня выполняют соответствующие задачи, прежде всего, законодательные, организационные, образовательные и т. п. **Практическая значимость результатов исследования.** Авторами исследована деятельность КП «Полтавский областной центр общественного здоровья Полтавского областного совета» и разработано функционально-организационную модель регионального центра общественного здоровья. Обосновано создание тренингового центра по подготовке специалистов как медицинского, так и немедицинского профиля по вопросам общественного здоровья и определены его основные функции и задачи. Авторами доказано, что в данный период времени отсутствует действенный механизм (алгоритм) работы региональных центров общественного здоровья. Подчеркнуто, что это требует от руководителей на региональных уровнях формирования собственного видения, исходя из особенностей региона, его потребностей и возможностей, в том числе с учетом ресурсного обеспечения. Определена необходимость совершенствования коммуникационной политики и разработки коммуникационной стратегии КП «Полтавский областной центр общественного здоровья Полтавского областного совета».

Ключевые слова: Центр общественного здоровья, управление, организационно-функциональная модель.

Y. Barybina, Cand. Econ. Sci. Docent (Poltava University of Economics and Trade); N. Durdykulyeva. Organizational and methodological providing of management of territorial centers of public health according to the concept of public health system development.

Annotation. The purpose of the article is to develop organizational and methodological support for the activities of public health centers at the regional level (on the example of KP "Poltava Regional Center for Public Health" Poltava Regional Council). In this study, we will focus on the organizational and methodological aspects of creating regional public health centers of the regional level, based on the characteristics of the region, its needs, and resource potential. **Methodology of research.** To achieve this goal, the following research methods were applied: analysis and synthesis, scientific abstraction, induction and deduction, abstract-logical. **Findings.** Population health is one of the greatest values, a necessary condition for the socio-economic development of the country. Creating optimal conditions for the realization of the potential of each person throughout life, achieving European standards of quality of life and well-being of the population is one of the main tasks set by the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020". The approved concept for the development of the public health system at the national level envisages the implementation of various directions and measures and the performance of the functions assigned to the territorial Centers. Thus, in order to organize the implementation of these functions on the ground and ensure public policy in a decentralized environment, there is a need to create a territorial entity, which will be entrusted with functions within the relevant administrative territory as well as the functions of institutions and enterprises of the local level, which currently perform the relevant tasks, primarily legislative, organizational, educational, etc. **Practical value.** The authors investigated the activities of the Poltava Regional Public Health Center of the Poltava Regional Council and developed a functional and organizational model of the regional public health center. The establishment of the training center for the preparation of medical and non-medical professionals on issues of the community's health was substantiated and its main functions

and management has been established. The authors have proved that there is no effective mechanism (algorithm) currently for the work of Regional Public Health Centers. It is emphasized that this requires leaders at the regional level to form their own vision, based on the specifics of the region's needs and capabilities, in particular with regard to resource provision. The need for communication policy improvement and developing a communication strategy of "Poltava Regional Center of Public Health of Poltava Regional Council" has been identified.

Keywords: *public health center, management, organizational and functional model.*